

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndob/132/2023
Identifikačné číslo spisu:	4121910621
Dátum vydania rozhodnutia:	22.08.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Soňa Pekarčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4121910621.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v konaní o zosúladienie údajov v obchodnom registri so skutočným právnym stavom, ktorého účastníkom je zapísaná osoba: TURANCAR s.r.o., Železničiarska 13, Nitra, IČO: 34 140 239 (účastník 1); a osoby, ktorých údaje majú byť do obchodného registra zapísané: D.. V. K., narodený XX. Q. XXXX, B. XXX/XX, Z. (účastník 2/); F.. F. K., narodená XX. P. XXXX, F. V. XXXX/X, Z. (účastník 3/); účastníci 1/ až 3/ zastúpení: CERHA HEMPEL Šiška & Bannert s.r.o., Zochova 6-8, 811 03 Bratislava, IČO: 36 861 961 a F.. E. T., narodená XX. P. XXXX, trvalý pobyt Q. XXXX/XX, Z. (účastník konania 4/), zastúpený: 1/ JUDr. Michal Krutek, s.r.o., Hlavná 11, 917 01 Trnava, IČO: 47 254 581 a 2/ JUDr. Diana Beresecká, Farská 33, 949 01 Nitra, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 27Exre/506/2021, o odvolaní účastníkov v 1., 2., 3. a 4. rade, o nesúhlase Krajského súdu v Nitre s postúpením sporu Krajským súdom v Bratislave, takto

rozhodol:

Na konanie o odvolaní vedenom na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 15Cob/93/2023 j e p r í s l u š n ý Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) z dôvodu jeho nesúhlasu s postúpením veci Krajským súdom v Bratislave podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), majúc za to, že funkčne príslušným na konanie o odvolaní je v danom prípade Krajský súd v Bratislave. K dôvodom predloženého nesúhlasu s poukazom na § 396b CMP uviedol, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023, sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy je od 1. júna 2023 na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa úpravy CMP účinnnej od 1. júna 2023, v danom prípade Krajský súd v Bratislave. Uvedené je v súlade so zámerom „súdnej reformy“ zahŕňajúcej špecifické požiadavky zákonodarcu smerujúcim k špecializácii súdov (sudcov) v určitých druhoch sporoch a právnych vecí stanovených zákonom tak, ako je tomu aj v danej právnej veci. Tento zámer je

možné vyrozumiť aj z dôvodovej správy k zákonu číslo 150/2022 Z. z. (časť A), ktorá uvádza, že reforma súdnej mapy je jedným z nástrojov na dosiahnutie efektívne fungujúcej justície, pretože vytvára vhodné podmienky pre špecializáciu sudcov, ako na úrovni okresných súdov, tak aj na úrovni krajských súdov.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Bratislave a Krajskému súdu v Nitre, podľa § 6 ods. 2 CMP príslušný na rozhodnutie o príslušnosti odvolacích súdov, posúdil dôvodnosť predloženého nesúhlasu s postúpením a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Nitre s postúpením veci je dôvodný.

3. Podľa § 5 CMP, súd aj bez námietky skúma príslušnosť počas celého konania.

4. Podľa § 6 CMP, ak súd zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom účastníkov. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania alebo iného podania zostávajú pri postúpení veci zachované (§ 6 ods. 3 CMP).

5. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 3 ods. 6 písm. b) CMP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa štvrtej hlavy a piatej hlavy druhej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave je príslušný Krajský súd v Bratislave.

7. Podľa § 396b CMP (prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023, sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

8. Z obsahu spisu vyplýva, že v konaní o zosúladenie údajov v obchodnom registri so skutočným právnym stavom, rozhodol Okresný súd Nitra. Voči jeho rozhodnutiu podali účastníci v 1., 2., 3. a 4. rade odvolanie. Krajský súd v Bratislave o odvolaniach nerozhodol a v súvislosti s novelou CSP, účinnou od 1. júna 2023 (ďalej aj „súdna reforma“), skúmajúc počas celého konania svoju funkčnú príslušnosť v odvolacom konaní (§ 40 veta pred bodkočiarkou CSP), postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Nitre, ako podľa jeho názoru súdu funkčne a kauzálnie príslušnému.

9. Ustanovenie § 396b CMP predstavuje procesné ustanovenie intertemporálnej povahy, ktorým sa určuje režim dočasného, prechodného (intertemporálneho) spolupôsobenia skoršej a neskoršej právnej úpravy; teda vzájomný vzťah týchto úprav. Uvedené ustanovenie je výnimkou z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy Civilného mimosporového poriadku v znení účinnom od 1. júna 2023 a vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných.

10. Nosným pojmovým znakom procesnej intertemporality je princíp okamžitej aplikovateľnosti (novej) procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov. Zmyslom tohto princípu je zabezpečiť hladký a bezproblémový procesný režim súdnych konaní. Súd ani sporové strany nemajú hľadať procesný režim v spleti prechodných ustanovení, ale sústrediť sa na hmotnoprávnu podstatu veci [porovnaj Števček in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s.1703]. Podľa rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“), účelom princípu okamžitej aplikovateľnosti nových procesných noriem, teda

použiteľnosti nových procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajšej právnej úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení (nález zo dňa 22. októbra 2014 sp. zn. PL. ÚS 107/2011, uznesenie zo dňa 12. apríla 2018 sp. zn. II. ÚS 185/2018, uznesenie zo dňa 22. septembra 2020 sp. zn. III. ÚS 349/2020, nález zo dňa 8. februára 2023 sp. zn. II. ÚS 451/2022). Podstatou princípu okamžitej aplikability je zabezpečiť procesne efektívne prejednanie vecí vyhnutím sa nachádzaniu vhodného procesného režimu (v spleti prechodných ustanovení), čo umožňuje súdom sústrediť sa na hmotnoprávnu povahu sporu (nález zo dňa 4. júla 2017 sp. zn. III. ÚS 267/2017).

11. Procesné právo v prípade stretnutia novej a starej právnej úpravy charakterizuje princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (§ 470 ods. 1). [Števček in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022, s.1701]. Princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy - platí aj bez toho, aby bol vyjadrený (porovnaj Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, 1064 - 1072 s.; obdobne Procházka, R., Káčer, M. Teória práva. Bratislava : C. H. Beck, 2013, s. 173).

12. V nadväznosti na vyššie uvedené, najvyšší súd konštatuje, že predmetné konanie o zosúladienie údajov v obchodnom registri so skutočným právnym stavom, ktorého účastníkom je zapísaná osoba: TURANCAR s.r.o, Železničiarska 13, Nitra, IČO: 34 140 239 (účastník 1) a spol., je konaním mimosporovej agendy, patriace medzi konania vo veciach obchodného registra, ktoré sú zaradené do štvrtej hlavy druhej časti Civilného mimosporového poriadku. Civilný mimosporový poriadok predstavuje špeciálnu právnu úpravu vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku, preto platí, že na mimosporové konania upravené Civilným mimosporovým poriadkom sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku len vtedy, ak Civilný mimosporový poriadok nemá odlišnú úpravu. Civilný sporový poriadok sa preto v predmetnej veci mohol aplikovať len subsidiárne ako generálny procesný kódex tam, kde Civilný mimosporový poriadok neobsahuje odlišnú úpravu. Keďže prednosť má špeciálna úprava v Civilnom mimosporovom poriadku a úprava v Civilnom sporovom poriadku sa aplikuje len podporne, pretože v danej veci sa jedná o konanie upravené Civilným mimosporovým poriadkom.

13. Pre rozhodnutie daného sporu o príslušnosť bolo preto potrebné vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnej normy upravenej v § 3 ods. 6 písm. b) CMP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 396b CMP. Odvolanie bolo podané pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, ktorým boli s účinnosťou od 1. júna 2023 zmenené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní a novoupravená kauzálna príslušnosť súdov v konaniach podľa štvrtej a piatej hlavy druhej časti CMP. Pre súdy preto vznikla otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely, pričom v danom prípade bol súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii Okresný súd Nitra, t.j. okresný súd so sídlom v obvode Krajského súdu v Nitre.

14. V súvislosti s novelou zákona o sídlach a obvody súdov bola prijatá aj novela Civilného mimosporového poriadku, ktorá zákon doplnila okrem iného aj o prechodné ustanovenie § 396b k úpravám účinným od 1. júna 2023, podľa ktorého konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd. Uvedené prechodné ustanovenie predstavuje výnimku z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy Civilného mimosporového poriadku, avšak vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných. Za použitia gramatického výkladu ustanovenia najvyšší súd dospel k záveru, že dané prechodné ustanovenie zachovanie funkčnej ani kauzálnej príslušnosti súdu neupravuje. Pre zachovanie princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy je preto potrebné novú právnu úpravu funkčnej

príslušnosti obsiahnutú v § 3 ods. 6 písm. b) CMP aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

15. V procesnom práve pri riešení otázok intertemporality je základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konanie začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Preto ak nie je v prechodných ustanoveniach ustanovené inak, konajúce sudy na konania začaté a prebiehajúce podľa skoršej právnej úpravy aplikujú novú právnu úpravu počnúc momentom jej účinnosti.

16. Pokiaľ teda na konanie o odvolaní podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský súd v Nitre, zatiaľ čo s účinnosťou od 1. júna 2023 je na konanie o odvolaní v zmysle § 3 ods. 6 písm. b) CMP funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave a súčasne § 396b CMP ako intertemporálne ustanovenie explicitne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, je na konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na uvedené uzatvára, že v prejednáwanej veci je súdom funkčne príslušným na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu Okresného súdu Nitra v konaní o zosúladiení údajov v obchodnom registri so skutočným právnym stavom, ktoré bolo začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 s účinnosťou od 1. júna 2023 v zmysle § 3 ods. 6 písm. b) CMP, Krajský súd v Bratislave s ohľadom na skutočnosť, že intertemporálne ustanovenie § 396b CMP neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy.

18. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy Najvyšší súd Slovenskej republiky ešte poukazuje na obdobné závery už vyslovené v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6Ndc/19/2023 zo dňa 28. júna 2023 a tiež v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 257/2023 zo dňa 27. júna 2023. Najvyšší súd na záver poznamenáva, že vo veci vyslovenými právnymi závermi nedochádza k porušeniu práva na zákonného sudcu v zmysle § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keďže k zmene funkčnej príslušnosti došlo na základe zmeny právnej úpravy a aplikácii princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu.

19. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Nitre s postúpením veci Krajským súdom v Bratislave je dôvodný, preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.